

Parkurser för närståendevårdare

FPA:s servicebeskrivning för rehabilitering, rehabilitering enligt prövning

1.1.2021

[Uppdaterad 28.1.2021](#)

Innehåll

1 Rehabiliteringen ger klienten stöd i hans eller hennes livssituation (målgruppen)	4
2 God rehabiliteringspraxis säkerställer kvaliteten.....	6
3 Klientens mål styr genomförandet av rehabiliteringen	7
4 Rehabiliteringen integreras i klientens vardag	7
5 Samarbete krävs för att rehabiliteringen ska ge gott resultat.....	8
6 Gruppverksamhet möjliggör kamratstöd.....	8
7 Rehabiliteringskursen ska svara mot klientens behov (genomförande)	9
8 Personal som genomför rehabiliteringskursen	20
9 Serviceproducentens erfarenhet.....	27
10 Lokaler som används vid rehabiliteringen	27
11 Bedömning av funktionsförmågan styr genomförandet och visar förändringen.....	28
12 Risksituationer förebyggs med hjälp av säkerhetsåtgärder	30
13 Informationsgången och uppföljningen säkerställs genom dokumentation	31
14 Verksamheten styrs av lagar	31

Det här dokumentet har uppdaterats 28.1.2021. Ett tillägg har gjorts i avsnitt 11.1.1 och det är markerat med blå färg. I avsnitt 7.3.1 har det gjorts en strykning, dvs. där står inte längre att den personliga handledare som tar kontakt ska ha utbildning inom hälso- och sjukvården.

Inledning

Parkurserna för närståendevårdare för vuxna är avsedda för närståendevårdare **över 18 år** som dagligen sköter en vuxen närstående. Parkurserna för närståendevårdare genomförs i grupp.

Rehabiliteringskurserna genomförs systematiskt, multidisciplinärt och multiprofessionellt.

Närståendevårdaren behöver stöd för att hantera sin livssituation samt metoder, hjälp och träning för att förstå och klara av de utmaningar som uppgiften som närståendevårdare medför.

Målgruppen består av klienter inom rehabiliteringen enligt prövning (12 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner).

Den närstående som klienten är närståendevårdare för deltar i rehabiliteringen tillsammans med klienten.

Rehabiliteringen för klienten och den närstående genomförs vid en rehabiliteringsinrättning i öppen **eller** sluten vård.

Servicebeskrivningens utformning

Servicebeskrivningen för **parkurser för närståendevårdare** består av två delar: en **del som beskriver rehabiliteringskurserna** och en **allmän del**. De båda delarna gäller från 1.1.2021.

Den del som gäller parkurserna och den allmänna delen följer här efter varandra. Vardera har egen **pärm** och **innehållsförteckning**.

I **servicebeskrivningen** anges

- de centrala beståndsdelarna i en **god rehabiliteringspraxis** som är effektiv och stöder rehabiliteringen (kapitel 1–14)
- rehabiliteringens innehåll, **serviceproducentens uppgifter** och personalen (kapitel 7–8)
- **kraven på serviceproducentens erfarenhet** (kapitel 9)
- **kraven på rehabiliteringslokalerna** (kapitel 10)
- **vilka mätinstrument som ska användas** (kapitel 11)
- **målen för rehabiliteringsverksamheten**, vilka serviceproducenten ska beakta som viktiga faktorer när det gäller att engagera klienten i rehabiliteringen.

Serviceproducenten förbinder sig att genomföra parkurserna för närståendevårdare i enlighet med de principer och krav som anges i den här delen av servicebeskrivningen och i servicebeskrivningens allmänna del. Delarna kompletterar varandra och båda två ska tillämpas när FPA-rehabilitering genomförs.

1 Rehabiliteringen ger klienten stöd i hans eller hennes livssituation (målgruppen)

Rehabiliteringen riktar sig till närståendevårdare som **dagligen** sköter eller assisterar en närstående och som arbetar, studerar eller är pensionerad.

Närståendevårdaren deltar i parkursen tillsammans med **den vuxna närstående som han eller hon är närståendevårdare för** (partner, anhörig eller närstående till klienten, nedan "den närstående"). **Den närståendes deltagande gör det möjligt för närståendevårdaren att delta i rehabiliteringen.**

Under rehabiliteringen för **närståendevårdare** får klienterna

- stöd i sin livssituation
- information och konkreta råd som hjälper dem att klara sig i vardagen
- resurser och färdigheter för att mångsidigt kunna delta i olika aktiviteter i sin livsmiljö och i samhället.

En klient som deltar i rehabiliteringen har, eller riskerar att drabbas av nedsatt förmåga att klara av dagliga aktiviteter och att vara delaktig på grund av den belastning som uppgiften som närstående vårdare medför. **Klienten lider av utmattningssymtom eller utmattning som äventyrar möjligheterna att fortsätta som närstående vårdare.**

Utöver det

- riktar rehabiliteringen sig till **alla närståendevårdare som dagligen sköter en närstående** (och som har ett avtal med kommunen, men också för dem **som inte har ett avtal om närståendevård med kommunen**)
- **kan klienten delta i kurserna för närståendevårdare upprepade gånger**, om han eller hon i sin livssituation behöver stöd då uppgiften som närståendevårdare fortsätter.

Observera:

- **Det behövs varken något läkarutlåtande** eller någon annan medicinsk utredning som bilaga till ansökan.
- Då rehabiliteringen inleds lämnar klienten in en kopia av sin patientjournal som upprättats inom hälso- och sjukvården och som beskriver hans eller hennes hälsotillstånd, **eller** så

- kan **klienten** under rehabiliteringen ombes att skriftligen ge sitt samtycke till åtkomst till hälso- och sjukvårdsuppgifterna i Kanta-tjänsterna, om det är viktigt med tanke på klientens rehabilitering.
- **Serviceproducenten ska kontakta klienten och höra sig för om**
 - **eventuella hälsoproblem** som kan inverka på genomförandet av rehabiliteringen
 - **omständigheter som gäller den närståendes hälsotillstånd och som ska beaktas i rehabiliteringen**
- **den närstående** klarar sig tillräckligt självständigt och utan assistans under rehabiliteringen

Om det under rehabiliteringsprocessen sker en väsentlig förändring i den närståendes situation, **diskuterar serviceproducenten och klienten** olika sätt att fortsätta rehabiliteringen. Vid behov diskuterar serviceproducenten även olika lösningar och rehabiliteringsalternativ med FPA.

2 God rehabiliteringspraxis säkerställer kvaliteten

Serviceproducenten ska genomföra rehabiliteringen på ett sådant sätt att

- klienten kan lita på att de metoder som används i rehabiliteringen och de sätt på vilka rehabiliteringen genomförs grundar sig på vetenskaplig evidens eller annars är etablerade och allmänt accepterade
- klienten (och den närstående) upplever att han eller hon bemöts som individ och att hans eller hennes kognitiva, funktionella, emotionella och psykiska resurser och behov av stöd beaktas
- klienten upplever att kommunikationen är respektfull och att hans eller hennes rehabilitering har förberetts väl

- klienten medverkar i planeringen av sin rehabilitering och i sådana beslut som rör klienten själv samt får sådan allmän och specifik information som han eller hon behöver för detta
- klienten förstår vilka faktorer som påverkar funktionsförmågan, identifierar såväl sina begränsningar som sina styrkor och börjar se sådant (personliga faktorer och omgivningsfaktorer) som möjliggör en förändring till det bättre.
- klienten kan lita på att den närstående kan bevara en så god funktionsförmåga som möjligt under rehabiliteringen och att den närstående får den hjälp han eller hon behöver under rehabiliteringen.

3 Klientens mål styr genomförandet av rehabiliteringen

Serviceproducenten ska genomföra rehabiliteringen på ett sådant sätt att

- klienten upplever att de mål som i samråd formulerats för rehabiliteringen är viktiga för honom eller henne själv
- klienten ser en förändring som möjlig och förmår engagera sig i det arbete som krävs för att målen ska nås
- klienten upplever att man i rehabiliteringen fokuserar på sådant som är väsentligt och att rehabiliteringen motsvarar de uppställda målen
- uppfyllelsen av klientens mål för rehabiliteringen och det arbete detta kräver utvärderas i samarbete under hela den tid som rehabiliteringen pågår, vilket vid behov gör det möjligt att omarbete planerna för och genomförandet av rehabiliteringen.

4 Rehabiliteringen integreras i klientens vardag

Serviceproducenten ska genomföra rehabiliteringen på ett sådant sätt att

- klienten får resurser för det aktiva arbete som rehabiliteringen kräver

- klienten upplever övningarna och de handlingsätt som stöder rehabiliteringen som meningsfulla och lätta att ta till sig
- klienten lär sig metoder med vars hjälp han eller hon kan förändra sina handlingsätt och sin livsmiljö så att de stöder rehabiliteringen
- klienten har möjlighet att lära sig nya livshanteringsfärdigheter och levnadssätt.

5 Samarbete krävs för att rehabiliteringen ska ge gott resultat

Serviceproducenten ska genomföra rehabiliteringen på ett sådant sätt att

- klienten inser att samarbete med närstående och andra aktörer är av central betydelse vid målinriktad och långsiktig rehabilitering
- klienten upplever sig ha nytta av multiprofessionellt samarbete som förenar olika perspektiv och kompetens inom olika områden
- klienten upplever att de olika aktörerna arbetar i enlighet med de gemensamma målen
- klienten upplever att kommunikationen mellan de olika aktörerna är fungerande och tydlig och att den sköts på överenskommet sätt
- klienten upplever att man under rehabiliteringen i tillräcklig omfattning bedriver nätverkssamarbete med aktörer i den egna hemkommunen.

6 Gruppverksamhet möjliggör kamratstöd

Serviceproducenten ska försäkra sig om att

- klienten upplever att gruppverksamhet lämpar sig för honom eller henne och främjar rehabiliteringen

- klienten får möjlighet att utbyta kunskaper och goda inlärningserfarenheter i en grupp där medlemmarna har likartade behov av och mål för sin rehabilitering och befinner sig i ungefär samma livssituation eller åldersskede.

7 Rehabiliteringskursen ska svara mot klientens behov (genomförande)

7.1 Rehabiliteringens längd och utformning

Den totala rehabiliteringstiden

- **Den totala rehabiliteringstiden är 10 månader** (genomförande + uppföljning).
- **Alla delar** av rehabiliteringen ska genomföras inom **10 månader**.
- Den uppföljande kontakt som ingår i rehabiliteringen ska genomföras inom cirka **en månad** efter att den sista rehabiliteringsperioden har avslutats.

Rehabiliteringens utformning

- 5 rehabiliteringsdagar vid en rehabiliteringsinrättning + 5 rehabiliteringsdagar vid en rehabiliteringsinrättning + 5 rehabiliteringsdagar vid en rehabiliteringsinrättning
- **Rehabiliteringen genomförs**
 - **som rehabilitering i öppen eller sluten vård**
- **i 3 perioder enligt följande:**
 - **en period på 5 dygn** vid en rehabiliteringsinrättning
 - **en period på 5 dygn** vid en rehabiliteringsinrättning

- **en period på 5 dygn** vid en rehabiliteringsinrättning
- Rehabiliteringen genomförs i form av grupprehabilitering, där varje klients individuella rehabiliteringsbehov och rehabiliteringsmål beaktas.
- Ett multiprofessionellt team genomför rehabiliteringen tillsammans med klienten så att alla medlemmar av personalen i sina respektive yrkesroller arbetar i riktning mot klientens rehabiliteringsmål.

7.2 Deltagare i rehabiliteringen

- **8 klienter**
- **1 närstående/klient, sammanlagt 8 närstående**

7.2.1 Rehabiliteringens innehåll

- Kallelsebrev
- Kontakt med klienten
- 3 rehabiliteringsperioder på 5 dygn
- Uppföljning

Kallelsebrev skickas till klienten

- Innehåller förhandsinformation om rehabiliteringen och uppgift om när serviceproducenten kommer att kontakta klienten.

1 kontakt med klienten, tas av en yrkesutbildad person i det multiprofessionella teamet (per telefon eller i form av ett videosamtal)

- Längden på kontakten är **i genomsnitt 30 minuter.**
- Genomförs **efter att rehabiliteringsbeslutet har kommit** och **tidigast en vecka** efter att kallelsebrevet har skickats ut.

Rehabiliteringsperioder vid den rehabiliteringsinrättning där klientens rehabilitering genomförs

(3 x 5 vardagar)

- En rehabiliteringsdag omfattar minst **6 timmar**.
- **I genomsnitt 5 timmar/rehabiliteringsdag** utgörs av handledd rehabilitering.
- Längden på de individuella mötena **mellan klienten och de sakkunniga** är 45–60 minuter/möte i enlighet med klientens individuella situation och behov.
- Närståendevårdarna och de närstående har gemensamt rehabiliteringsprogram **i genomsnitt 1 timme per dag**.

1 uppföljande kontakt med klienten (per telefon eller i form av ett videosamtal)

- Längden på kontakten är i genomsnitt 30 minuter.
- Genomförs cirka en månad efter att den sista rehabiliteringsperioden har avslutats.

7.2.2 Innehållet i rehabiliteringen för den närstående

Den närstående deltar i öppen eller sluten vård

- Den vuxna närstående som klienten är närståendevårdare för deltar tillsammans med klienten i den rehabilitering som genomförs vid rehabiliteringsinrättningen **under alla de tre perioderna**.
 - Längden på en rehabiliteringsdag för den närstående är minst **5 timmar**.
 - Den närstående har handledd individuell rehabilitering eller grupprehabilitering **2–4 timmar/rehabiliteringsdag**, och den närståendes behov av vila ska då beaktas.

- Närståendevårdarna och de närstående har gemensamt rehabiliteringsprogram **i genomsnitt 1 timme per dag.**

7.3 Serviceproducentens uppgifter

7.3.1 Serviceproducentens uppgifter innan rehabiliteringen inleds

Kontakt med klienten

Skicka inom 2 veckor från det att rehabiliteringsbeslutet har kommit ett **kallelsebrev** till klienten med förhandsinformation om rehabiliteringen (se servicebeskrivningens allmänna del/kapitel 5).

Avsikten med **kallelsebrevet** är att klienten på förhand ska få information om bl.a.

- varför, när och hur han eller hon kommer att kontaktas
- tidtabellen för genomförandet av rehabiliteringen och om tillhandahållaren av rehabiliteringen
- genomförandet av rehabiliteringen, t.ex. om personalen, programmet och metoderna
- möjligheten att ställa frågor och framföra önskemål om rehabiliteringen när serviceproducenten kontaktar klienten.

Kontakta klienten per telefon eller genom ett videosamtal **cirka 3 veckor** innan rehabiliteringen inleds. Kontakten ska tas av **den som kommer att vara klientens personliga handledare.**

Avsikten med **kontakten** är att klienten ska

- kunna **försäkra sig om** att rehabiliteringen är lämplig
- kunna **försäkra sig om** att rehabiliteringen genomförs vid rätt tidpunkt
- **få** närmare information om t.ex.

- innehållet i rehabiliteringen och sådant som rör den närståendes deltagande
 - vilka personliga tillbehör (t.ex. motionsredskap, eventuella hjälpmedel) som klienten och den närstående ska ta med sig
 - annat som anknyter till genomförandet av rehabiliteringen
- **kunna** ställa frågor och framföra önskemål
 - **kunna** försäkra sig om att hans eller hennes specialbehov tas i beaktande
 - **kunna** försäkra sig om att den närståendes specialbehov tas i beaktande
 - **få** information om möjligheten att personligen träffa de yrkesutbildade personer vars sakkunskap behövs i hans eller hennes situation
 - **få** hjälp med att formulera sina mål för rehabiliteringen.

Vid kontakten ska serviceproducenten

- höra sig för om klientens hälsotillstånd och huruvida det eventuellt inverkar på genomförandet av rehabiliteringen
- höra sig för om den närståendes hälsotillstånd
- be klienten ta med sig en **kopia av sin patientjournal** som beskriver hans eller hennes hälsotillstånd och som **upprättats inom hälso- och sjukvården** samt motsvarande **kopia av den närståendes patientjournal**.

7.3.2 Genomförande av rehabiliteringskursen

Grundläggande principer för genomförandet

Genomför rehabiliteringen vid rehabiliteringsinrättningen på det sätt som klienten har valt.

Genomför alltid rehabiliteringen i enlighet med rehabiliteringsmålen och med beaktande av **klientens** och **den närståendes** individuella behov och resurser samt **gruppens** behov och resurser.

Det multiprofessionella teamet hjälper klienten att utveckla sin förmåga att agera aktivt. Utgångspunkten för rehabiliteringen är klientens behov och egen livsmiljö samt meningsfull aktivitet i vardagen.

Genomför rehabiliteringen så att klienten och den närstående får

- **stöd** i sin livssituation
- **råd, handledning** och **verktyg** för att kunna fortsätta leva ett så fullgott liv som möjligt tillsammans med den närstående som han eller hon är närståendevårdare för
- **mångsidig** information om de stödformer som olika aktörer erbjuder för närståendevårdare
- **färdigheter** att stärka sina resurser och sin livskompetens
- **träning** för att så självständigt och aktivt som möjligt kunna fungera i sin vardag och delta i samhället
- **möjlighet** till kamratstöd
- **kunskap** om hur han eller hon själv kan påverka sin funktions- eller arbetsförmåga samt sitt välbefinnande.

Serviceproducenten ska i början av rehabiliteringen **möjliggöra** och **försäkra sig om** att det skapas gruppsammanhållning mellan klienterna och klienternas närstående och i fortsättningen vinnlägga sig om att sammanhållningen stärks.

Rehabiliteringskursen ska omfatta

- klientens
 - individuella intervjuer med klienten
 - behövliga möten enligt klientens situation
 - en (eventuell) mellanutvärdering
 - ett avslutande samtal mellan klienten och den personliga handledare samt de behövliga sakkunniga som ingår i det multiprofessionella teamet
- **rehabilitering som genomförs i form av grupprehabilitering för klienterna och de närstående** och som bildar en ändamålsenlig och målinriktad helhet
- praktiska övningar, samtal som främjar interaktion, mångsidiga aktiviteter och vid behov arbete i smågrupper för att rehabiliteringsmålen ska nås och säkerställas
- **individuella intervjuer**, behövliga **möten**, en **mellanutvärdering** och ett **avslutande samtal** mellan klienten och den personliga handledaren, de behövliga sakkunniga och den läkare som ingår i det multiprofessionella teamet
- **separata möten** mellan klienten (och den närstående) och en yrkesutbildad person som hör till det multiprofessionella teamet enligt klientens individuella behov och situation
- **samarbete med aktörerna i klientens vardag** enligt klientens individuella behov och situation. Serviceproducenten kartlägger aktörerna i klientens vardag och kontaktar dem tillsammans med klienten.

Inledande möte

Ordna genast i början av den första rehabiliteringsperioden ett inledande möte mellan klienten (och den närstående) och följande medlemmar av det multiprofessionella teamet:

- den personliga handledaren (under någon av de två första rehabiliteringsdagarna)
- specialistläkaren (under den första rehabiliteringsperioden)
- vid behov en sakkunnig som behövs i klientens situation

Det inledande mötet kan enligt kundens önskemål ordnas så att medlemmarna i det multiprofessionella teamet deltar antingen gemensamt eller separat.

Syftet med **det inledande mötet** är att klienten (och den närstående)

- konkret ska kunna delta i planeringen av rehabiliteringen och i formuleringen av målen för den
- ska uppleva att serviceproducenten på ett genomgående och enhetligt sätt beaktar hans eller hennes helhetssituation, rehabiliteringsbehov och mål för rehabiliteringen
- ska uppleva att den rehabiliteringsplan som utarbetas gemensamt är fungerande och realistisk
- ska förstå vilken betydelse de utvärderingar som görs under rehabiliteringen (intervjuer, undersökningar, mätningar) har för bedömningen av klientens helhetssituation och formuleringen av konkreta rehabiliteringsmål.

Rehabiliteringsperiod

Genomför rehabiliteringen för klienten och den närstående så att den till alla delar svarar mot deras och den övriga gruppens rehabiliteringsbehov och rehabiliteringsmål samt är meningsfull och givande för alla deltagare.

Målet är att klienten

- ska lära sig förstå hur han eller hon själv kan påverka sin funktionsförmåga och/eller sin studie- eller arbetsförmåga samt sitt välbefinnande
- ska lära sig att acceptera och identifiera olika känslor i uppgiften som närståendevårdare och att hitta styrka för att kunna hantera sin situation
- redan under de första rehabiliteringsdagarna ska få individuell och konkret handledning av **de olika yrkesutbildade personerna i det multiprofessionella teamet** för att nå sina individuella mål
- ska hitta metoder som passar honom eller henne och som kan främja rehabiliteringen och underlätta vardagen
- bättre ska förstå vilken betydelse egen motivation och delaktighet har för rehabiliteringen
- ska uppleva att såväl det individuella rehabiliteringsprogrammet som gruppens gemensamma program kompletterar och motsvarar den rehabiliteringsplan som tidigare gjorts upp.

Målet är att den närstående

- under rehabiliteringen ska få handledning för att bevara de olika delområdena av sin funktionsförmåga så att hans eller hennes funktionsförmåga bibehålls eller förbättras

- under rehabiliteringsprogrammet ska aktiveras och få handledning i sina aktiviteter
- i gruppen för närstående ska få utbyta erfarenheter med andra i samma situation
- ska få den omsorg av den assisterande personalen som han eller hon behöver under sitt deltagande i närståendevårdarens rehabilitering.

Mellanutvärdering

Ordna i slutet av de två första rehabiliteringsperioderna ett kort möte mellan **klienten** och **den personliga handledaren** för en mellanutvärdering. Vid behov kan också andra medlemmar av det multiprofessionella teamet delta i mötet.

Syftet med mellanutvärderingen är att

- utvärdera den period som gått och uppfyllelsen av klientens rehabiliteringsmål samt att bedöma eventuella behov av ändringar
- gå igenom det som klienten lärt sig och de råd som klienten fått under rehabiliteringen för att säkerställa att rehabiliteringen fortsätter i vardagen.

Avslutande möte

Ordna i slutet av den sista rehabiliteringsperioden ett möte mellan klienten (och den närstående) och medlemmar av det multiprofessionella teamet. I mötet ska **den personliga handledaren** och, **enligt klientens behov, 1–2 medlemmar av det multiprofessionella teamet** delta.

Under det avslutande mötet ska man tillsammans med klienten

- utvärdera uppfyllelsen av de mål som formulerats för rehabiliteringen
- utarbeta en plan för den fortsatta rehabiliteringen och bland annat gå igenom innehållet i rehabiliteringsrapporten

- genom nätverkssamarbete säkerställa att information om klientens situation utbyts med den som ansvarar för närståendevården i klientens hemkommun och med övriga behövliga samarbetsparter
- säkerställa att klienten vet vilka aktörer i vardagen som han eller hon vid behov kan kontakta
- gå igenom det som klienten lärt sig och de råd som klienten fått under rehabiliteringen för att säkerställa att rehabiliteringen fortsätter i vardagen
- komma överens om en tidpunkt för en uppföljande kontakt efter rehabiliteringen och hur den ska genomföras.

7.3.3 Uppföljning av rehabiliteringen

Kontakta klienten inom **cirka en månad** efter att den sista rehabiliteringsperioden har avslutats.

Kontakten tas av den **personliga handledaren** per telefon eller i form av ett videosamtal.

Syftet med den uppföljande kontakten är att säkerställa att

- klienten har en fungerande vardag och att stärka hans eller hennes förmåga att verka som närståendevårdare
- rehabiliteringen fortsätter i klientens vardag
- klienten bevarar och stärker sin funktionsförmåga
- klienten går in för att förändra sina handlingsätt
- klienten litar på sina egna resurser

- klienten vet hur rehabiliteringen kan fortsätta med stöd av aktörer inom hälso- och sjukvården och/eller andra aktörer i klientens vardag (t.ex. socialväsendet) och vem klienten vid behov kan kontakta.

8 Personal som genomför rehabiliteringskursen

8.1 Multiprofessionellt team och annan personal

Bilda ett multiprofessionellt team, där medlemmarna

- tillsammans genomför rehabiliteringen i samråd med klienten, i samma riktning och i enlighet med rehabiliteringsmålen
- tillsammans ansvarar för att alla delar av rehabiliteringshelheten (inklusive förhandskontakten) genomförs med hög kvalitet
- utarbetar en gemensam och tydlig plan som beskriver det multiprofessionella teamets mål samt varje yrkesutbildad persons roll och uppgifter vid genomförandet av klientens rehabilitering
- arbetar tillsammans som aktiva samarbetspartner. Alla medlemmar av teamet (inklusive specialistläkaren) har utifrån sin roll ett gemensamt ansvar för teamets verksamhet och för att klientens rehabilitering framskrider i enlighet med målen
- utifrån sin roll i stor omfattning deltar i de möten som behövs på det sätt som klientens individuella rehabiliteringsbehov och livssituation kräver.

Det multiprofessionella teamet ska bestå av följande yrkesutbildade personer:

- **en (1) specialistläkare**
- **tre (3) obligatoriska yrkesutbildade personer**
- **minst tre (3) utbytbara yrkesutbildade personer**

Serviceproducenten ansvarar för att den utöver det multiprofessionella teamet också har tillgång till annan yrkesutbildad personal och assisterande personal i enlighet med klientens individuella behov.

8.1.1 Specialistläkare

- **Specialistläkaren ska vara specialiserad på allmänmedicin eller geriatri eller neurologi eller internmedicin eller fysiatri.**

8.1.2 Obligatoriska yrkesutbildade personer

- **Utse tre (3) obligatoriska yrkesutbildade personer** med följande yrkesbeteckning eller examen:
 - sjukskötare (YH) eller hälsovårdare (YH)
 - fysioterapeut (YH)
 - socialarbetare eller socionom (YH) eller rehabiliteringsledare (YH) eller magister i samhällsvetenskaper (huvudämne rehabiliteringsvetenskap)

Observera:

- **Serviceproducenten ska sträva efter** att medlemmarna i det multiprofessionella teamet inte byts ut under den tid som klientens rehabilitering pågår.
- **Serviceproducenten ska försäkra sig om** att medlemmarna i det multiprofessionella teamet i sina respektive roller deltar i rehabiliteringen utifrån ett helhetsperspektiv och på det sätt som klientens individuella situation kräver, flexibelt och i riktning mot rehabiliteringsmålen.
- **En (1) av de obligatoriska yrkesutbildade personerna** fungerar som **klientens personliga handledare och kontaktperson.**
 - Dessa uppgifter **behöver inte skötas av samma person.**

8.1.3 Utbytbara yrkesutbildade personer

Serviceproducenten ska ha tillgång till samtliga av följande fem (5) utbytbara yrkesutbildade personer.

- **Utse** till det multiprofessionella teamet **minst tre (3)** utbytbara yrkesutbildade personer med yrkesbeteckningen
 - psykolog
 - ergoterapeut (YH)
 - sexualterapeut
 - näringsterapeut
 - idrottsinstruktör.

Observera:

- **De utbytbara yrkesutbildade personerna** utses till teamet utifrån klientgruppens rehabiliteringsbehov.
- **Serviceproducenten ska se till** att de utbytbara yrkesutbildade personer som utsetts till det multiprofessionella teamet representerar samma yrkesbeteckningar **under hela den tid som rehabiliteringen pågår** (exempelvis vid vika-riat).

8.1.4 Andra yrkesutbildade personer

Annan yrkesutbildad person

- har avlagt minst yrkesexamen och arbetar med uppgifter inom sitt eget yrkesområde
- kan också vara en person som hör till den assisterande personalen.

Observera:

- Andra yrkesutbildade personer används i enlighet med klientens behov för att **komplettera** det multiprofessionella teamets arbete.
- Andra yrkesutbildade personer kan inte ersätta obligatoriska eller utbytbara yrkesutbildade personer.

8.1.5 Assisterande personal

- **Medlem av den assisterande personalen**
 - har avlagt minst examen på andra stadiet inom social- och hälsovård **eller** inom det humanistiska **eller** det pedagogiska området (t.ex. närvårdare och/eller fritidsledare).

Observera:

- **Serviceproducenten ska se till** att det finns tillräckligt med **annan yrkesutbildad personal** och **assisterande personal** för att möta klienternas behov och för att rehabiliteringen ska kunna genomföras målinriktat och med hög kvalitet.

8.1.6 Serviceansvarig

Utse en serviceansvarig som

- är yrkesutbildad inom hälso- och sjukvården och som har insikt i och kunskap om den aktuella klientgruppens särskilda behov.

Närmare information: den allmänna delen/personal

8.2 Uppgifter och krav på erfarenhet för specialistläkaren, den yrkesutbildade personalen, den assisterande personalen och den serviceansvariga

8.2.1 Specialistläkare

Uppgift:

- **fungerar** i det multiprofessionella teamet som (medicinskt) sakkunnig inom sin specialitet och som representant för rehabiliteringen inom området
- **deltar utifrån sin roll**
 - i klientens rehabilitering i enlighet med servicebeskrivningen och på det sätt som klientens individuella situation kräver
 - vid behov och enligt situationen i planeringen av klientens målinriktade rehabilitering samt i utvärderingen av rehabiliteringens kvalitet och rehabiliteringsresultatet (t.ex. i form av konsultation).

Krav på erfarenhet

- **minst 3** års erfarenhet av rehabilitering och/eller vård av vuxna under de senaste **6** åren
- erfarenhet som förvärvats under specialiseringstiden beaktas

8.2.2 Yrkesutbildade personer

Uppgifter:

- **ansvarar** utifrån sin yrkesroll för planeringen och genomförandet av kursen
- **har** en central roll i handledningen av klienten och som stöd i klientens rehabiliteringsprocess
- **letar** aktivt efter nya synvinklar och ny kunskap samt utvecklar som ett multiprofessionellt team tillsammans nya lösningar för att klientens rehabiliteringsmål ska nås

Krav på erfarenhet

Obligatoriska yrkesutbildade personer

- **minst** två (2) av de yrkesutbildade personerna ska under de senaste **6** åren ha arbetat **10** månader på heltid med rehabilitering och/eller vård av vuxna
- **åtminstone** en (1) av personerna ska ha minst **200** timmars erfarenhet av att leda grupper

Utbytbara yrkesutbildade personer

- **minst** två (2) av de yrkesutbildade personerna ska under de senaste **10** åren ha arbetat **10** månader på heltid med rehabilitering och/eller vård av vuxna

8.2.3 Annan yrkesutbildad person

Uppgift

- **medverkar** i enlighet med sin yrkesroll i genomförandet av klienternas rehabilitering, gruppverksamheten och fritidsprogrammet tillsammans med det multiprofessionella teamet.

Rekommenderad erfarenhet

- erfarenhet av rehabilitering och/eller vård av vuxna rekommenderas

8.2.4 Assisterande personal

Uppgift

- **genomför** i enlighet med sin yrkesroll serviceuppgifter utifrån klienternas individuella hjälpbehov
- **medverkar** i genomförandet av klienternas och de närståendes rehabilitering, i gruppverksamheten och i fritidsprogrammet tillsammans med det multiprofessionella teamet

- **säkerställer** att den närstående får tillräcklig vila och annat stöd som han eller hon behöver under rehabiliteringsdagen och när närståendevårdaren har eget rehabiliteringsprogram

Rekommenderad erfarenhet

- erfarenhet av rehabilitering och/eller vård av vuxna rekommenderas

8.2.5 Serviceansvarig

Uppgift

- **fungerar** som kontaktperson för alla de rehabiliteringskurser för närståendevårdare som serviceproducenten genomför
- **ser till** att rehabiliteringsprogrammet fungerar samt att tidtabellerna passar ihop och är ändamålsenliga och flexibla
- **försäkrar sig om** att klienterna får all den information som behövs
- **är** anträffbar och står till klienternas förfogande under rehabiliteringen
- **ser till** att eventuella specialdieter som klienterna behöver finns att få och att serveringen fungerar
- **säkerställer** att det finns tillgång till nödvändig sjukvård under rehabiliteringen och att samarbetet med lokala aktörer fungerar
- **ser till** att det finns fungerande och tillräckliga lokaler för klienterna och de närstående (t.ex. matsal, grupparbetsrum)
- **planerar och utvecklar** verksamheten så att den passar klienterna utgående från bl.a. informationen på blanketterna för förhandsuppgifter och respons från klienterna

- **ansvarar** för att respons från klienterna behandlas samt förmedlar den till ledningen för kännedom och för nödvändiga åtgärder
- **försäkrar sig om** att personalen förstår klientgruppens särskilda behov, handleder vid behov personalen i hur man ska beakta de här behoven samt bedömer i egenskap av sin roll personalens behov av intern eller extern utbildning

9 Serviceproducentens erfarenhet

9.1 Erfarenhet:

Serviceproducenten ska under **de senaste sex (6) åren** ha förvärvat **minst två (2) års** erfarenhet* av att genomföra rehabilitering som uppfyller följande kriterier:

- rehabiliteringen har varit multiprofessionell (genomförts av personer som representerar **minst tre (3)** olika yrkesgrupper)

*** Denna erfarenhet ska ha förvärvats genom följande slag av multiprofessionell rehabilitering:**

Krävande medicinsk rehabilitering (frånsett terapi) och/eller medicinsk rehabilitering enligt prövning som ordnas av FPA och/eller utveckling av FPA-rehabilitering och/eller motsvarande rehabilitering som ordnas av någon annan betalare. Andra betalare som kan beaktas är t.ex. hälso- och sjukvården och försäkringsbolag. Rehabilitering för klienter som själva betalar för sin rehabilitering beaktas inte som erfarenhet eller som referens, eftersom behovet av rehabilitering inte har konstaterats på samma sätt som vid FPA-rehabilitering.

10 Lokaler som används vid rehabiliteringen

Serviceproducenten ska ha en rehabiliteringsinrättning där rehabiliteringskursen genomförs.

Vid rehabiliteringsinrättningen ska det utöver de utrymmen som i den allmänna delen av servicebeskrivningen anges för slutenvårdsenheter också finnas:

- ett grupparbetsrum
- bassängutrymmen
- ett gym
- en motionsal
- två separata terapirum.

Kraven på lokalerna beskrivs närmare i **den allmänna delen**.

Närmare information: Den allmänna delen/Rehabiliteringslokaler

11 Bedömning av funktionsförmågan styr genomförandet och visar förändringen

Serviceproducenten ska genomföra rehabiliteringen på ett sådant sätt att

- klienten får information och förstår betydelsen av bedömningen och de metoder som används vid den
- klienten kan lita på att de bedömningsmetoder som används är trygga, adekvata och ändamålsenliga och att den personal som använder metoderna har fått utbildning i hur de ska användas.

Närmare information: Toimia.fi

11.1 Mätinstrument, användning, syftet med mätningen

11.1.1 Mätinstrument som är obligatoriska att använda

- och som ingår i utvärderingen av FPA-rehabiliteringens effekter

- Närmare information: [www.fpa.fi/utvärdering av rehabiliteringens effekter](http://www.fpa.fi/utvardering-av-rehabiliteringens-effekter)

GAS-metoden

- Hjälpmedel för att formulera mål för rehabiliteringen och för att utvärdera måloppfyllelsen
Närmare information: [GAS-metoden \(fpa.fi\)](http://www.fpa.fi/gas-metoden)
- **Resultaten** används för att skapa en helhetsbild av klientens funktionsförmåga och för planeringen av behövliga rehabiliteringsåtgärder.

WHOQOL-BREF

- Instrument som mäter livskvalitet
- Närmare information: <http://www.thl.fi/toimia/tietokanta/mittariversio/134/>
- **Resultaten** utnyttjas vid bedömningen och uppföljningen av klientens livskvalitet samt vid utvärderingen av rehabiliteringens effekter.

Grad av depression BDI 21 (Becks frågeformulär, avsett för befolkningsundersökningar)

- instrument som mäter sinnesstämning.
- Närmare information: <https://www.terveysportti.fi/dtk/tmi/tmm00083>
- **Resultaten** utnyttjas för bedömning av symtombilden vid depression.

COPE-index under den inledande och den avslutande perioden ([resultaten rapporteras inte till utvärderingen av FPA-rehabiliteringens effekter](#))

- Närmare information: [Toimia.fi](http://www.toimia.fi) (blanketten öppnas i webbläsaren Internet Explorer)

- **Resultaten** används när man bildar sig en uppfattning om hur närståendevårdaren själv upplever sin situation och för att ta reda på om närståendevårdaren har behov inom något område.

11.1.2 Frivilliga mätinstrument som kan användas

- **Mätning av fysisk funktionsförmåga**
 - 6 minuters gångtest **eller**
 - stoltest med fem upprepningar under inledningsperioden och den avslutande perioden
- **Närmare information:** [Toimia.fi](https://toimia.fi)
- **Resultaten** utnyttjas för bedömning av funktionsförmågan.

12 Risksituationer förebyggs med hjälp av säkerhetsåtgärder

Serviceproducenten ska genomföra rehabiliteringen på ett sådant sätt att

- klienten under rehabiliteringen får den vård och omsorg som hans eller hennes sjukdom förutsätter
- FPA informeras om klienten råkar ut för ett allvarligt olycksfall, **se den allmänna delen**
- klientens och den närståendes försäkringsskydd har ordnats enligt de krav som angetts för rehabiliteringstjänsten, **se den allmänna delen**
- beredskapen för att ge första hjälpen är god, **se den allmänna delen**
- övervakningen vid rehabiliteringen sköts korrekt, **se den allmänna delen**

- beredskap för särskilda situationer finns i all verksamhet, **se den allmänna delen**
- datasäkerheten har säkerställts, **se den allmänna delen**
- säkerheten i anslutning till bassängövervakning har ordnats i enlighet med Säkerhets- och kemikalieverkets (Tukes) anvisningar, **se den allmänna delen.**

13 Informationsgången och uppföljningen säkerställs genom dokumentation

Serviceproducenten ska genomföra rehabiliteringen på ett sådant sätt att

- klienten förstår betydelsen av att hans eller hennes uppgifter dokumenteras, och känner till sin rätt att ta del av de handlingar som upprättats om honom eller henne
- klienten kan lita på att serviceproducenten dokumenterar och behandlar uppgifter om honom eller henne på ett lagenligt, omsorgsfullt och tillförlitligt sätt
- dokumentationen av uppgifter om klienten gör det möjligt att planera, genomföra, utvärdera och följa upp verksamheten i efterhand.

14 Verksamheten styrs av lagar

Serviceproducenten ska vid genomförandet av rehabiliteringen iaktta den lagstiftning samt de myndighetsbestämmelser och myndighetsanvisningar som är förpliktande för serviceproducenten. Serviceproducenten ska bland annat iaktta följande lagar till den del de gäller den rehabiliteringstjänst som tillhandahålls:

- lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005)
- lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990)

- lagen om privat socialservice (922/2011)
- lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006)
- lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002)
- lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994)
- lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)
- statsrådets förordning om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998)
- lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992)
- social- och hälsovårdsministeriets förordning om journalhandlingar (298/2009)
- lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007)
- patientförsäkringslagen (2019/948) (träder i kraft 1.1.2021)
- språklagen (423/2003)
- samiska språklagen (1086/2003)
- lagen om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010)
- EU:s allmänna dataskyddsförordning (2016/679)
- dataskyddslagen (1050/2018)

- lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009)
- konsument säkerhetslagen (920/2011)
- lagen om skydd i arbete (738/2002)
- räddningslagen (379/2011)
- statsrådets förordning om räddningsväsendet (407/2011)
- lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (629/2010)

Observera:

Ovannämnda förteckning är **inte** fullständig.